

מגילת אסתר

- א. הפללים שנתנו לפני התורה אמונים גם על מגילת אסתר.
- ב. כל מקום שכתוב לקרא בגון איכה הוא למנהג האשכנזים.
- ג. אף שכתבו הפוסקים שלא להפסיק בקריאת המגלה, מפל מקום במקום הצריך לפי ענין משמעות הפסוקים צריך לעשות הפסק מעט, כפי כתב במפרש ב"לקט ישר" (תלמיד תרומת הדשן) עמוד 156.
- ד. בפסוקים שנוהגים שכל הקהל קוראים בקול רם, צריך הש"ץ להמתין עד שיגמרו כל הצבור כלם, כדי שלא יפסידו תבות מהקריאה (עי' תר"צ ס"ד וסי"ז).

פרק א

- א. ויהי טפחא.
- המלה מלרע, והקוראו מלעיל מזכיר שם עבודה זרה (עין הקורא), ובכמה מקומות נדפס בטעות בתרי קדמין.
- ב. בשושן הבירה: כל שושן הבירה - בפתח, וכל שושן לבד - בקמץ (מסורה קטנה מלכים א ז יט).
- ג. למלכו הימ' בקמץ קטן.
- המדינות, לפניו:
- ד. גדולתו ידגיש ה"ל! (עי' לקמן ו ג).
- ה. ובמלואת קרא ובמלואות (והיא נחה).
- הנמצאים הי' בשוא.
- משתה, שבעת
- ו. גלילי כסף ועמודי שש מלעיל.
- רצפת המנחת שי כתב שיש ספרים שהי' בשוא (נע), ויש ספרים שהי' בחטף פתח, ובפרשת לך לך (יג) כתב שמנהגו לקרוא כמו הספרים שבשוא נע. ועל כל פנים יקפיד לקרוא הי' רפה, כי הי' דגושה פירושו גחלת, כמו ובידו רצפה (ישעיה ו 1), ובי' רפה פירושו רצפת אבנים בקרקע, כמו בפסוק זה (מנחת שי יחזקאל מ י), ואם טעה והדגיש מחזירין אותו.
- ז. וכלים מפלים שונים האשכנזים נוהגים לקרוא תיבות אלו בניגון איכה.
- רב, כי המלה:
- ח. אגס מלרע.

לעשות טפחא.

י. אחשוורוש, יפסיק מעט.

יא. יפלה הי' הראשונה בקמץ קטן.

יד. שתל יש ספרים שהית' בפתח.

פּרס יש ספרים שהיר' בקמץ.

טו. אחשוורוש, ביד

יו. בעליהן הע' בשוא נח.

באמלם הא' בקמץ קטן והי'מ' בשוא נח.

...לפניו, ולא באה: רק כאן תיבת באה מלעיל, ובשאר המגילה מלרע!

יח. פרס ומדי המתג ב'פ'.

כ. פתגם היג' בקמץ אע"פ שהוא לשון סמיכות (מכלול קפד. ומנחת שי').

אשר יעשה, בכל מלכותו!

כב. להיות כל איש וגו' עד סוף הפסוק ממשיך הניגון ומרים קולו (אליה רבא תר"ץ סק"ט).

פרק ב

א. נגזר טפחא.

ב. יבקשו היק' רפה ובשוא נח.

ג. ויפקד הי' בשוא, שהוא לשון עתיד.

הגא' כאן היג' בצירי (ויש ספרים בסגול), ובפסוק ח האחד בקמץ והשני בפתח.

ד. והנערה וגו' ממשיך הניגון ומרים קולו עד סוף פסוק ו. (אליה רבא).

ה. מרדכי אם בא באתנחתא או בסוף

פסוק - הי' בקמץ, ובשאר טעמים - בפתח, חוץ מבפרק ד' פסוק יב. ולגבי ניקוד הי' כתב המנחת שי': ברוב ספרי הדפוס כולם בשוא הי', ובכמה ספרים כ"י כולם בחטף קמץ, ובמקרא כ"י מצאתי כתוב בגליון זה הלשון: בספרי צרפת ואשכנז כשיש "היהודי" אחר מרדכי - נקוד בשוא, ובספרי ספרד אין בהם הפרש כי כולם בחטף קמץ. ע"כ. ולמעשה נוהגים רוב העולם לקרוא כולם בשוא.

...בן קיש, איש ימיני:

ו. הגלה ... הגלתה ההה"ן בקמץ קטן והיג' בשוא נח. יש מהאשכנזים שנוהגים לנגן תיבות "אשר הגלה מירושלים" בניגון איכה.

עם טפחא

נבוכדנצר מלרע.

ז. ובהקבץ העיקר שגם כאן הי' בשוא נח.

ט. לתת לה מלעיל.

הראיות הי' בשוא נע, כמנהגנו.

...לטוב, בית הנשים:

יב. קדת הנשים בקורן הי' בקמץ אע"פ שהוא לשון סמיכות וכן דעת הרד"ק (מכלול קפד.) וכן הוא בברויאר.

בבשמים ובתמרוקי בלי הפסקה כ"כ ביניהם.

יג. באה מלרע שהוא לשון הווה, ואם קרא מלעיל יש להחזירו (ערוך השלחן סי' תרצ סעיף ב).

- י. **יָנְתָן** מלעיל עם העמדה ב־ת'.
- יז. **בָּאָה**, ... **שָׁבָה** מלרע לעכובא כמו ב־יג.
- חפץ בָּה מלרע.**
- המלך, ונקראת בשם:**
- וְנִקְרְאָה** בכל הספרים ה־ר' בשוא, וכן משמע במסורה, ובספר אחד כ"י ה־ר' בחטף קמץ (מנחת שי'), וכן מנהג כמה ספרדים (הזקנים).
- טו. **נִשְׂאָת חֵן** מלרע.
- יז. **וַיֵּאָהֱב** קדמא המשרת. בפסוק זה ממשיך בניגון ומרים קולו (א־ר).
- יח. **מִשְׂאָת ה־סִי"ן** בשוא נח וה־א' לא נחה.
- יט. **וּמִרְדְּכָי** טפחא, וכן בפסוק כא.

כ. עֲמָה, כְּאִשָּׁר

בְּאִמְנָה ה־א' בקמץ קטן וה־מ' בשוא נח.

כב. לְמֶלֶךְ, בְּשֵׁם

כג. הַיָּמִים, לִפְנֵי

פרק ג

א. הַמֶּדְתָּא מלעיל.

האגגי, וַיִּנְשְׂאָהּ

- ד. **בְּאִמְרָם** כתיב, וקרי **כְּאִמְרָם** (ה־א' בקמץ קטן), וזה כמו כל כתיב וקרי, ואין צריך לקרות גם "באמרים", שאין כאן ספק בנוסח כלל (מנחת שי').

ה. מִרְדְּכָי כִּרְע בלי הפסקה.

ו. אֲחִשְׁוֵרוּשׁ, עִם

ח. לְהַנִּיחָם: ידגיש ה־נ'! (עי' שמות טז כד).

י. טַבַּעְתּוֹ ה־ב' בפתח וה־ע' בשוא נח.

יב. שָׂרֵי עִם מלעיל.

וְנִחַתָּם בקורן וברב הספרים ה־ת' בקמץ, אף שהוא לשון עבר, ויש ספרים שה־ת' בפתח.

יג. הַרְצִיָּם ההפסקה בזרקא גדולה מהגריש שקדם לו.

יד. לְהַנִּתָּן מלעיל עם העמדה ב־ת'.

טו. יש מהאשכנזים שנוהגים לקרוא פסוק זה וכן פסוק שאחריו בניגון איכה.

פרק ד

ג. **אֲכַל גָּדוֹל** מכאן ועד סוף הפסוק נוהגים חלק מהאשכנזים לקרות בניגון איכה.

ד. וְתִבּוֹאִינָה קרא וְתִבּוֹאִינָה (ה־א' נחה). מַעֲלִיו, וְלֹא

ח. כְּתִב־הֶדְתָּ ה־ת' בקמץ (גדול). נָתַן לוֹ מלעיל.

יא. הַמֶּלֶךְ, יָדְעִים, לְהַמִּית, לְבַד

הַזֶּהָב, וְחִיָּה, וְאֲנִי וגו'

יד. תַּחֲרִישִׁי מלעיל.

סקנ"ב).

וַיֹּאמֶר בחומש ברויאר ברביע.

לפני המלך: יסיים תיבת "המלך" בקול רם וניגון ביותר (בן איש חי ש"ר הלכות פורים [אחרי תצוה] סעיף ז). כך אמר לי הרה"ג בן-ציון מוצפי שליט"א בשם כל זקני בבל, שכוונת הבן איש חי לתיבת המלך שבסוף הפסוק, ושכך המנהג מכמה דורות. אולם בספר "הליכות עולם" (למחן הגר"ע יוסף שליט"א) פי' שכוונת הבן איש חי לתיבת המלך שקדמה לה בפסוק, עיין שם.

ג. וגדולה ידגיש ה"ל, כי ב"ל' רפה הוא מלשון גדילה וקליעה, כמו מחצלת גדולה (סוכה ב.).

ה. ויאמר המלך, יבוא: !

ז. המלך, איש

ח. ואשר נתן ו' משמשת לפעמים במקום כ' כלומר כאשר ניתן כתר מלכות בראשו, כלומר ביום שנתמנה (המלך). ואל יעלה בדעתך שעשו כתר מלכות על ראש מרדכי, כי למטה אמר ונתן הלבוש והסוס ולא אמר הכתר, ולא יתכן שיעלה כתר מלכות אלא על ראש המלך בלבד (מחברת הערוך ח"א דף א: טור ב.). והרד"ק פירשו שהכתר על ראש האיש ויש מפרשים על הסוס (מכלול צ:). ועי' גם רש"י וראב"ע.

ט. יעשה הי' בצירה ולא בפתח.

י. מֶהָר מכאן מרים קולו וממשיך בניגון עד סוף פסוק יא (א"ד).

רוח והצללה יעמוד ליהודים בתיבות אלו ממשיך הניגון ומרים קולו (א"ד). הגעת ה"ע' בפתח.

טו. אֶל־מַרְדֳּכָי: זכור שזה סוף פסוק ולא אתנחתא.

טז. וּבִכָן יש מהאשכנזים שנוהגים לנגן מכאן עד סוף הפסוק בניגון איכה.

פרק ה

ב. פִּתְחָר יאריך ב"ב' שהוא בסגול (תמורת ה' הידיעה) ולא בשוא !

ג. וינתן לה: מלעיל ובהעמדה ב"ת'.

ד. יבוא המלך והמן, היום, ממשיך הניגון ומרים קולו, מפני השם שבראשי התבות (אליה רבא).

ו. ותעש: ה"ו בשוא שהוא לשון עתיד.

ח. יבוא המלך והמן מרים קולו וממשיך בניגון.

יב. הַבִּיָּאָה מלעיל.

עֲשֵׂתָה, כִּי

יד. גְּבוּהָ קרא גְּבוּוּהָ (ה"ו' כמו W), או גְּבוּאָה, אך לא גְּבוּהָה (ע"י אם למקרא פרק יג).

אָמָה ידגיש ה"מ', שהוא לשון אֶמֶת מדידה, ולא לשון שפחה (אָמָה).

פרק ו

א. בחמש מלים ראשונות ממשיך בניגון ומרים קולו (אליה רבא, ומשנה ברורה

יב. וַיֵּשֶׁב ה'ש' בקמץ קטן.

יג. לַפְּנִיּוֹ, לֹא־תוּכַל לוֹ, פִּי־נָפּוּל

פרק ז

ג. תִּתֶּן־לִי וגו' מכאן עד בנזק המלך יש
מההאשכנזים שקוראים בניגון איכה.

ד. וְאֵלֹו מִלְרַע (מנחת שי').

ה. מִי הוּא בתיבות אלו ממשיך הניגון
ומרים קולו מפני שם יהו"א (א"ר).

ו. נִבְעֵת מחלוקת בספרים בניקוד האות
ע' שבתִיבה זו: ברעדעלהיים ובקורן
בקמץ (שלא כמנהג לשון עבר), אך
במקראות גדולות (עם המסורה גדולה
וקטנה) ובתורה תמימה בפתח. גם
הרד"ק לא הזכיר במכלול מד: ובעט
סופר י. עם הדומים הקמוצים בלשון
עבר. ואפשר להכריע ע"פ ספרי תימן
לכתבו בפתח, כי כן משמע גם
מהמסורה גדולה ומסורה קטנה כאן,
שאינו מחלק (כדרכו) בינו לבין חברו
בדברי הימים א כא ל, ששם בפתח
לכו"ע, וכן הוא במסורה קטנה שם,
וכן הוא בפתח בברויאר, ועי' במאירת
עינים. וכך עדיף כי אין בכך שינוי
משמעות.

ז. פִּי־כָלֵתָה אֵלֶיּוֹ הָרָעָה, בתיבות אלו
ממשיך הניגון ומרים קולו מפני השם
שבסופי התבות. (א"ר).

ט. גַּם הִנֵּה־הָעֵץ עד סוף הפסוק מרים
קולו (א"ר).

הָמֶן ניגון דקרני פרה הוא פזר
ותלישא גדולה ותלישא קטנה (טוב
טעם לר"א בחור פרק ד' וה', ומסורת הקריאה
במדבר לה ה'), והספרדים מנגנים אותו
כניגון פזר גדול או שניים.

גם ... עַל־הַמֶּלֶךְ, עֲמַד בְּבֵית הָמֶן,
גְּבֵהָ

י. גם פסוק זה נוהגים לקרות בקול רם
ובהמשך.

פרק ח

א. מָה יֵשׁ סִפְרִים בקמץ ויש בפתח.

ד. וַתֵּקֶם ה'ק' בקמץ קטן.

ו. פסוק זה נוהגים לקרות בניגון איכה.
בְּאַבְדֹן ה'א' בקמץ קטן, וה'ד' בפתח.

ח. הַמֶּלֶךְ, אֵין

ט. מְדִינָה, מְדִינָה

יא. וְלַהֲרֹג ונוסח אחר לַהֲרֹג, ומפני
מחלוקת הספרים יש נוהגים לקרות
פעם הראשונה להרג, ולחזור עוד
הפעם על כל הפסוק ולקרות ולהרג.
כמו שנהג החתם סופר כמוזכר בספר
מנהגי חתם סופר, ובשערי חיים על
השערי אפרים שער ו' דף סג. וכן כתב
באורחות חיים החדש סי' תר"ץ סק"ז,
וכן כתב בספר הצדיק ר' יוסף זונדל
מסלאנט עמ' מז בשם מוהר"ח
מואלאזין, וכ"כ בספר מעורר ישנים
בר אבהן סי' כו אות קפו. ויש
מהספרדים שנהגו לקרות רק "ולהרג"
(וכן לקמן רק "לפניהם"), ועי' מנחת שי:

אַתֶּם, טָף

יד. **הַרְצִים** מכאן עד וְשֶׁשֶׁן וְיָקָר מרים קולו וממשיך הניגון.

טו. **וְיָקָר:** כשאומר ויקר ישים ידיו על התפלין וינשק (בן איש חי, פורים ט).

פרק ט

א. **שִׁבְרוּ** בסי"ן.

ב. **נִקְהְלוּ** יזהר שלא תבלע ה"ה'.

לִפְנֵיהֶם נוסח אחר **בְּפָנֵיהֶם**, ולכן יש נוהגים לקרות פעם ראשונה בפניהם ולחזור על כל הפסוק ולקרות לפניהם, כנ"ל ח יא.

ד. **וְשָׁמְעוּ** בטרחא, ה"ש' בקמץ קטן וה"מ' בשוא נח.

ו. **חֲמֵשׁ מֵאוֹת אִישׁ:**, וְאֵת לכתחלה קוראים מכאן עד עֲשֶׂרֶת בנשימה אחת (תר"צ סט"ו). ומפני הבנת הענין נכון להמשיך עד הַרְגוּ אם אפשר, ומ"מ צריך להפסיק בין אִישׁ לְוָאֵת, כדי שיהיה נראה שהחמש מאות איש אינם נתלים, (לאו דוקא, שהתליה היתה אח"כ, אלא הריגת החמש מאות איש כבר נזכר בפסוק זה, ולכן ה"הַרְגוּ" שבסוף עשרת בני המן אינו מוסב עליהם, וע"י הגהות מיימון הלכות מגלה פרק ב אות א). (לקט יושר עמ' 156). דע, שלא כתוב בשום מקום שהקורא צריך למהר בקריאת עשרת בני המן, ועל ידי הקריאה במהירות רגילים לבוא לכמה קלקולים, כי צריך להזהר מאוד לומר כל מלה כתיקונה בלי הבלעה, ואם דילג מלה אחת לא יצא (מ"ב תרצ ס"ק ה) ויצא שכרו בהפסדו. ובפרט מצוי שאומרים וְתַּתְּנוּ בַּמָּקוֹם וְאֵת. גם

צריך להסתכל בכל מלה בשעה שקוראה, ובפרט בתבות ואת שגמצאות בצד השני של השורה (ע"י בן איש חי, פורים ט). גם צריך להפסיק מעט אחר כל ואת מפני הַפְּסִיק [ואעפ"כ צריך לקרות תיבת ואת סמוך לשם שלאחריו, ולא סמוך לשם שלפניו (כף החיים תר"צ אות צו)], גם אין שום סיבה שלא לקרות את עשרת בני המן עם הטעמים כשאר המגלה.

ז. השמות **דָּלְפוֹן, אֲדִלְיָא, אַרְיִסִי, אַרְיִדִי** - מלרע, ושאר השמות מלעיל.

ט. **וַיִּזְתָּא:** יש אומרים שצריך להאריך בקריאת ה"ו של ויזתא (תרצ"א ד).

י. **צָרַר הַיְּהוּדִים, הַרְגוּ**

יא. **הַבִּירָה, לִפְנֵי**

יב. **הַמֶּלֶכָה, בְּשׁוֹשָׁן**

בְּנֵי־הָמֶן, בְּשָׂאֵר מְדִינֹת הַמֶּלֶךְ מָה עָשׂוּ, (ע"י גם מגלה טז).

יד. **לַעֲשׂוֹת מִלְרַע.**

יח. **נִקְהְלוּ** בפשטא, ולכן ב' שאחריו דגושה.

כב. **לַעֲשׂוֹת אוֹתָם** מכאן עד סוף הפסוק מרים קולו וממשיך בניגון (א"ד).

כה. **הַיְּהוּדִים, עַל־רֹאשׁוֹ**

כו. בפסוק זה מרים קולו וממשיך הניגון (א"ד).

הָאֲגֶרֶת הָזֹאת יענע המגלה כשאומר האגרת הזאת (משנה ברורה תר"צ סקנ"ב),

ברוכים וכו' יש הרבה שינויי נוסח מחמת הצנזורה. והנוסח המקורי הוא: ארורים כל הערלים, ברוכים כל ישראל, (כן הוא בטור כתב יד המוזיאון הבריטי HARLEY 7198 משנת רל"ג, וכן הוא בכתב יד ודפוס ישן של האבודרהם, ובתוס' הרא"ש למגילה ז:, וברבנו ירוחם נתיב י' חלק ג').

תם ולא נשלם, כי באמת אפשר לכתוב על כל פסוק וכמעט על כל מלה, ותן לחכם ויחכם עוד.

אך יזהר שלא ינענע יותר מדי, כדי שיוכל לקרות מן הכתב בבירור.

כט. את אגרת הפכים ינענע המגלה בתיבת אגרת (בן איש חי, פורים ט).

פרק י

ב. מכאן עד סוף המגלה מרים קולו וממשיך הניגון (א"ר).

תקפו ה"ת' בקמץ קטן והי"פ' דגושה. ב"שושנת יעקב" בארורים וכו'

מנהג ספרד אחר קריאת התורה בשבת לומר "והוא
רחום יכפר עון", לכפר על שגגת הטעיות במקרא.

(בית יוסף סי' קמב ס"ב)

